Nr. 35 SOSNOWIEC, niedziela dnia 13 lutego 1916 roku. Rok XI.

KURJER ZAGŁĘBIA

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, ul. Iwangrodzka Nr. 7.

„Praca organiczna".

(Półwiecze programu-hasła).

W dziejach porozbiorowych Polski, nietylko porywy zbrojne, zmierzające ku odzyskaniu bytu politycznego, świadczą o żywotności narodu. Żywotność tę stwierdzają również w dobitny sposób, wysiłki przedsiębrane w kierunku kulturalno-społecznym, aby wzmocnić odporność organizmu narodowego na wszystkie burze i ciosy, z różnych stron nań spadające. Z tego powodu, nie wolno nam lekceważyć i pomijać milczeniem takich faz w historycznem życiu narodu, które chociaż nie miały nic wspólnego z „czynam orężnym", wywarły znamienny wpływ na jego trwałość i ciągłość.

Taka właśnie faza dziejowa zapoczątkowana u nas została, akurat przed pół wiekiem, pod powszechnie znana nazwą: pracy organicznej, jako programu i hasła narodowego. Hasło to, rzucone zostało ogólnikowo na szpaltach nowego czasopisma jakie począł wydawać w Warszawie od 1866 r. Adam Wiślicki p. t. „Przegląd Tygodniowy".

Nie jest naszym zamiarem kreślenie dziejów tego organu pozytywistów warszawskich, który wpłynął następnie na gruntowne zmiany w całej prasie stołecznej. Nam chodzi jedynie o przypomnienie, że to właśnie przed pół wiekiem w organie ówczesnej „młodej Polski" zabrzmiała mocna pobudka jęcia się „pracy organicznej, jako czynnika ratującego społeczeństwo, zarówno od pesymistycznego po klęsce powstaniowej nastroju, jak i bolesnego rozstroju.

*

Rodowód programu-hasła, jest przecie daleko wcześniejszy, aniżeli ukazanie się „Przeglądu Tygodniowego". Pierwsze wezwanie do podjęcia wszechstronnie obmyślonej pracy organicznej, rzucił swemu narodowi kilka lat wcześniej, -znakomity ekonomista polski i socjolog, Józef Supiński, autor pomnikowych dzieł p. t. „Myśl ogólna fizyologii powszechnej" i Szkoła polska gospodarstwa społecznego".

Józef Supiński urodzony w 1804 r. w Romanowie pod Lwowem, magister prawa i administracji uniwersytetu warszawskiego, uczestnik Powstania Listopadowego, następnie emigrant we Francji, autor kilku powieści i dramatów, od 1848 r. po powrocie do Lwowa redaktor „Dziennika Narodowego", oddał się wyłącznie studjom z dziedziny ekonomii politycznej i socjologii. Prócz mnóstwa artykułów publicystycznych i pomniejszych rozpraw, napisał dwa, powyżej wspomniane kapitalne dzieła i właśnie w drugiem z nich („Szkoła polska gospodarstwa społecznego") wydanym w 1862 r. wyłuszczył szczegółowo zasady programu społecznego p. n. pracy organicznej.

Supiński dowodził, że Polacy jako społeczeństwo kulturalne są zdezorganizowani, nietylko z winy okoliczności zewnętrznych, ale i własnego niedbalstwa. Pozostawiając na stronie kwestje polityczne, dowodził Supiński, że rozumny patryotyzm nakazuje nam nawet wśród największych trudności, wytężać siły i energję narodową, dla okrzepnięcia w zakresie bytu gospodarczego w ścisłej łączności z rozwojem kulturalnym.

Szczupłe ramy artykułu dziennikarskiego, nie pozwalają nam obszerniej streszczać poglądów i wnioskowań znakomitego myśliciela i ekonomisty. Nadmieniamy tylko, że Supiński zszeregowawszy wszystkie postulaty społecznego dźwigania się narodu zdeterminował cały ów program, jako pracę organiczną, którą wyżej stawiał w realnych skutkach, aniżeli idealną romantykę „mierzenia sił na zamiary".

*

Rzecz prosta, że program Supińskiego przebrzmiał bez echa i wrażenia i stał się „głosem wołającego na puszczy" w momencie powszechnego wrzenia, którego najbliższym skutkiem był rok sześćdziesiąty trzeci. Skoro okrutna rzeczywistość stwierdziła upadek żywionych tak gorąco nadziei, przypomniano sobie program Supińskiego, jako najbardziej wskazany w ciężkich okolicznościach nowego bytu narodu. I oto w początkach 1866 r. warszawska młodzież inteligentua, przeważnie z pośród wychowańców Szkoły Głównej, poczyna studjować zlekceważone poprzednio dzieła Supińskiego, a przedewszystkiem zapala się do jego programu pracy organicznej.

I odtąd w całej publicystyce, nietylko już t. zw. pozytywistów warszawskich, ale i w organach wszelkich innych odcieni i zabarwień, nie wyłączając najbardziej zachowawczych, popularyzuje się w całem społeczeństwie programhasło Supińskiego, jako najważniejszy imperatyw w całokształcie podejmowanych zadań dla okrzepnięcia narodowego. Fałszywem jest mniemanie szerzone przez tromtadratycznych „patryotników", jakoby „praca organiczna" obejmowała tylko i wyłącznie dobra materjalne, czyli zasklepiała się w samej dziedzinie materjalistycznej. Juźcić, że dobrobyt ekonomiczno-gospodarczy, był jednym z pośrednich postulatów, łączył się on jednak z idealnym celem wzmocnienia siły narodowej.

Któż bo nie wie, że „praca organiczna" obejmowała najrozmaitsze dziedziny życia kulturalnego narodu, jak np.: oświatowe uświadamianie mas ludowych (t. zw. „praca u podstaw społecznych"), przeciwdziałanie zabójczej atmosferze szkoły rusyfikatorskiej, planowe reagowanie na zakusy rusyfikowania środowisk towarzyskich i rodzinnych itp. Tej „pracy organicznej" przedewszystkiem zawdzięczamy nietylko możność przetrwania naszej pół wiekowej martyrologii, ale co ważniejsza, okrzepnięcie energji sił narodowych w wielu momentach straszliwego nacisku śruby mongolsko-bizantyjskiej.

Dlatego więc w pół wiekową rocznicę programu-hasła, którego twórcą był Józef Supiński, z wdzięcznością wspominamy znakomitego myśliciela i statystę polskiego, uzupełniając naszą wiązankę jeszcze jednym szczegółem, a mianowicie, że Supińskiamu pozwolonem było widzieć owocne skutki jego wskazań narodowych, dożywszy bowiem lat sędziwych, zmarł we Lwowie w 1893 r.

Bol. Szymański.

Z widowni wydarzeń.

Na Wschodzie.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW). Z głównej kwatery donoszą d. 11 lutego:

„Na północ od jeziora Dryświaty odparto atak silniejszego oddziału rosyjskiego".

Komunikat austrjacki.

WIEDEŃ. (BTW.). Urzędowo donoszą dnia 11 lutego:

„Działalność nieprzyjacielskich oddziałów wywiadowczych skierowana przeciwko frontom i armji Arcyksięcia Józefa Ferdynanda trwa w dalszym ciągu. Nasze oddziały osłaniające wszędzie odpierają Rosjan.

Placówki węgierskiego pułku piechoty Nr. 82 rozproszyły kilka kompanji rosyjskich".

Ofensywa niemiecka.

SZTOKHOLM. (BTW). „Russkij Inwalid" zamieszcza wiadomość, że cała Rosja oczekuje jeszcze przed wiosną rozpoczęcia ofensywy niemieckiej Mówią również o ofensywie austro-węgierskiej w Galicji. Tam to podczas ostatniej ofensywy Rosjanie mieli podobno poświęcić się jedynie dla koalicji, ściągając na siebie wszystkie siły nieprzyjacielskie zwolnione z operacji na Bałkanach.

Na Zachodzie.

Komunikat niemiecki.

BERLIN (BTW.). Z głównej kwatery donoszą dnia 11 lutego:

„Na północ-zachód od Vimy Francuzi po kilkugodzinnem przygotowaniu artyleryjskiem czterokrotnie próbowali odzyskać stracone tamże rowy. Ataki ich bez wyjątku rozbiły się. Także na południe od rzeki Somme nie zdołali nic odzyskać z utraconej pozycji. Nad rzeką Aine i w Szampanii miejscami ożywione walki działowe. Jeden z naszych balonów na linie urwał się bez załogi i odleciał pod Vailly ponad liniami nieprzyjacielskiemi.

Kanclerz niemiecki o stosunku do Ameryki.

KOLONIA. (BTW). Z rozmowy berlińskiego korespondenta „New. York World" z kanclerzem niemieckim podaje „Nieuwe Courant" wyciąg, w którym znajdują się m. i. następują e wynurzenia: „To, czego żąda Pana rząd, jest niemożliwem upokorzeniem Posunąłem się daleko, by utrzymać stosunki serdeczne ze Stanami Zjednoczonemi, istniejące od lat 120. Byłem i jestem gotów przyznać Ameryce na ogół, co Niemcy słusznie przyznać mogą w kierunku obstawania przy zasadach sprawiedliwości i honoru swego. Lecz nie mogę zgodzić się na upokorzenie Niemiec. Nie mogę pozwolić wydrzeć sobie z ręki broni łodzi podwodnych Walczymy o nasz byt, nie chcemy zawikłać się w wojnę z Ameryką. Jeżeli w Ameryce istnieje to samo szczere pragnienie dojścia do porozumienia, jak u rządu i narodu niemieckiego, to nie dojdzie do zerwania".

W powietrzu i pod wodą.

BERLIN. (BTW). Urzędowe. Dnia 9 lutego popołudniu kilka niemieckich latawców marynarki obrzuciło bom-

Książę Oskar Pruski, najmłodszy syn cesarza Wilhelma II, został niedawno raniony na polu walki w głowę i nogę.

bami obficie urządzenia portowe i fabryczne oraz koszary w Ramsgato na południe od ujścia Tamizy".

BERLIN. (BTW) Urzędowo: „W nocy z dnia 10 na 11 lutego podczas wycieczki łodzi torpedowych łodzie niemieckie napotkały na Doggerbank około 120 mil morskich na wschód od wybrzeża angielskiego kilka krążowników angielskich, które niebawem rzuciły się do ucieczki. Łodzie rozpoczęły pościg, zatopiły nowy krążownik „Arabic" i ugodziły torpedą w drugi krążownik. Łodzie niemieckie uratowały dowódcę „Arabicu" oraz dwóch oficerów i 21 ludzi. Załoga niemiecka nie poniosła żadnego uszkodzenia ani straty".

Atak latników na Anglię.

LONDYN (BTW). Doniesienie urzędowe głosi: O godz. 3-ej min. 30 po południu dwa niemieckie latawce morskie zbliżyły się do wybrzeża Kent. W kilka minut później spadły trzy bomby na pole w pobliżu Ramsgate i cztery bomby w pobliżu szkoły w Broadstairs. Strat w ludziach niema Bomby nie spowodowały żadnych szkód prócz szyb okiennych.

Inne doniesienia głoszą. że podczas ataku powietrznego na wybrzeże raniono dwie kobiety i dziecko. Do kontrataku przeciw lotnikom nieprzyjacielskim wzleciała pewna liczba latawców marynarskich i wojskowych; nieprzyjaciel natychmiast ustąpił z placu. O walce w powietrzu nie otrzymano żadnej wiadomości.

Na Południu.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW.). Z głównej kwatery donoszą dnia 11 lutego:

„Nic nowego".

Komunikaty austrjackie.

WIEDEŃ (BTW.). Urzędowo donoszą dnia 11 lutego:

Austrjacko-węgierskie siły zbrojne posuwające się w Albanji obsadziły w dniu b. m. Tiranę, oraz wzgórza położone między Prezą a Bazar Sjakiem.

*

WIEDEŃ. (BTW). Urzędowo donoszą dnia 12 lutego:

Nie wydarzyły się ważniejsze wypadki.

Wahania rumuńskie.

BERLIN (BTW). „Taeglich. Rundchau" pisze: „Dzienniki rumuńskie przyznają, iż sytuacja obecna jest bardzo poważna i są zdania, iż przyszłość Rumunii rozstrzygnąć się musi w najbliższych dniach. Zewnętrzna polityka Rumunii była przedmiotem obrad kilku ostatnich narad ministerjalnych".

Memorjał niemiecki
w sprawie uzbrojonych okrętów handlowych.

„Norddeutsche Allgem. Ztg." ogłasza memorjał rządu niemieckiego w sprawie obchodzenia się z uzbrojonymi okrętami handlowymi koalicji. Memorjał twierdzi, że rząd angielski polecił uzbrojenie okrętów handlowych i że angielskie stowarzyszenia handlowe zastosowały się do tego polecenia. Rząd angielski wprawdzie wobec Ameryki zapewniał, że okręty te uzbrojone zostały jedynie w celu obrony przed łodziami podwodnemi, lecz stwierdzono, iż angielskie okręty handlowe rozpoczynały akcję zaczepną przeciw łodziom podwodnym, nie atakującym ich.

Państwa neutralne w części przyłączyły się do poglądu angielskiego o uzbrojeniu okrętów handlowych i pozwoliły na pobyt ich w swoich portach. W ciągu wojny uzbrojenie angielskich okrętów hadlowych stało się ogólnem, używano nawet obcej flagi. Reszta państw wojujących po stronie Anglji poszła za jej przykładem.

Memorjał przytacza dokumenty, z których wynika, że okrętom takim dano tajne informacje co do zaczepiania pojawiających się łodzi podwodnych. Rząd niemiecki wobec tego oświadcza, że uzbrojone okręty handlowe uważać będzie za okręty wojenne i traktować jako prowadzące wojnę. Rząd niemiecki zawiadamia o tem państwa neutralne.

Zdnia na dzień.

Z Sosnowca.

Dn. 12/II.

Wystawa szkolna.

Istniejąca od roku w Sosnowcu Szkoła Rysunkowa p. J. Pietraszewskiego urządziła w salach Związku Żelaznego na Pogoni wystawę prac uczniów pragnąc w ten sposób zapoznać szersze koła społeczeństwa ze swą działalnością.

Wystawa obejmująca około 100 obrazów kolorowych i rysunków, przedstawia się okazale. W dziale artystyczno-malarskim na wyróżnienie zasługują prace pp.: E. Konieczny („Portret dziada"), J. Fazana („Kościół w Sosnowcu", „Zamek Sielecki", „Owoce") J. Soleckiej („Leon XIII"), K. Brożynówny i kilku innych. W oddziale technicznym znajdują się między innemi starannie wykończone rysunki pp.: Machniewskiego, Wójcikiewicza, Maszczyka, Wieczorka.

Wystawa, którą zwiedzać można od godz. 10-ej rano do 5-ej po południu, zamknięta zostanie jutro, w niedzielę, Wstęp 10 kop. Dochód przeznaczony na cele oświatowe.

m. r.

— **Prymicje.** Jutro w niedzielę, o godz. 11 rano nowowyświęcony kapłan ks. Kazimierz Chwist odprawi w sosnowieckim kościele parafjalnym Sumę jako pierwszą Mszę św.

— **Biuro p. Naczelnika powiatu** czynne jest od godz. 9 do 12-ej rano. Kasa powiatowa jest otwarta od 8 i pół rano do 12 i kwadrans po południu.

— **Ze straży ogniowej.** Komenda Straży ogniowej ochotniczej w Sosnowcu podaje do wiadomości pp. nowozapisanych członków Straży, że mogą od bierać hełmy, pasy i topory w każdy czwartek pomiędzy godziną 8 a 9 i pół wieczorem w lokalu Straży lub też podczas odbywanych prób.

— **Zwijanie restauracji.** Wakutek stagnacji znów kilku restauratorów z dniem 1 marca zwija swoje zakłady.

— **Fałszowana pasta.** W ostatnich czasach różni spekulanci poczęli na wielką skalę fałszować pastę do obuwia, którą sprzedają na targach po 10, 15 i 20 kop. Stare pudełka napełniają tłustą masą składającą się z sadzy, łoju i odrobiny nafty lub terpentyny. Tak przygotowana „pasta" nietylko nie daje połysku, lecz nadto niszczy ogromnie obuwie.

— **W „Kino-Wiktorji"** (gmach teatru zimowego) zespół aktorów pod dyrekcją p. A. Zarębskiej odegra dziś i jutro jednoaktówkę A. Sokolicza „Nieodparty argument". Na zakończenie nowy program obrazów kinematograficznych. Szczegóły w ogłoszeniu.

— **„Przywódca" na Pogoni.** Jutro w niedzielę w sali Związku Żelaznego na Pogoni, na benefis p. Welichowskiej odegrany będzie „Przywódca" St. Krzywoszewskiego.

Komunikat S. W. P.

Wypłata wygranych.

Wypłata wygranych loterji S. W. P. uskuteczniona będzie w lokalu T-wa Pożyczkowo-Oszczędnościowego przy ul. Fabrycznej Nr. 11 w terminach następujących:

14 lutego od godziny 4 po poł. do 7 i pół wieczorem wypłacane będą wszystkie wygrane do 10 rbl. włącznie.

15 lutego w tych samych godzinach wygrane po 5 rub.

Stawki po 2 ruble wypłacane będą codziennie z wyjątkiem świąt i niedziel od godziny 6 i pół do 8 wieczorem w porządku następującym: 16 lutego od numeru 12 do 295 numeru; 17 lutego od 305 do 500; 18 lutego od 513 do 805; 19 lutego od 820 do 1106; 21 lutego od 1117 do 1432; 22 lutego od 1463 do 1704; 23 lutego od 1707 do 1939; 24 lutego od 1946 do 2240; 25 od lutego 2242 do 2549; 26 lutego od 2551 do 2808; 28 lutego od 2810 do 3109; 29 lutego od 3111 do 3380; 1 marca od 3388 do 3550; 2 marca od 3561 do 3750.

Zgłoszenia o zaginionym bilecie na który padła wygrana złożyć należy w biurze loterji w dniu 14 lutego r. b. przed rozpoczęciem wypłat.

Zarząd Sekcji.

Z Dąbrowy.

+ **Komitet ratunkowy.** Komitet żywnościowy w Dąbrowie przemianowany został na „Komitet ratunkowy". Przewodniczącym tej instytucji jest w dalszym ciągu inż. St Kosiński.

+ **„Obrona Trembowli".** Koło dramatyczne przy Stowarzyszeniu Robotników Chrześcijańskich odegra w niedzielę dnia 20 b. m. sztukę historyczną w 4 aktach p. t. „Obrona Trembowli".

Z Będzina.

+ **„Rewizor".** Dziś, w sobotę w sali będzińskiego „Iluzjonu" zespół aktorów z Sosnowca, odegra znaną komedję Gogola „Rewizor".

Z Zawiercia.

+ **Nie udało się...** Na ulicy Marszałkowskiej aresztowano handełesa, niosącego przędzę skradzioną w Akc, Tow. „Zawiercie". Żyd chciał wsunąć wachmistrzowi policji p. Kobylińskiemu 10 rb. łapówki. Wachmistrz jednak osadził handełesa w więzieniu. Pan K. w magistracie otrzymał publiczną pochwałę.

+ Otrucie. Onegdaj 19-letnia Stefanja K. napiła się karbolu i zmarła wkrótce w strasznych męczarniach.

+ Spis inwentarza. Onegdaj policja miejska dokonała spisu w całem mieście żywego inwentarza.

+ Kradzież. Do cukierni p. Lewartowskiego przy ulicy Marszałkowskiej onegdaj w nocy zakradli się złodzieje, którzy zabrali różnych słodyczy za 300 rb.

Przepisy w sprawie podróżowania.

Na mocy wzajemnego układu ogłoszono następujące przepisy dotyczące przejazdów podróżnych z obszaru okupacji cesarsko-niemieckiej do austrjacko-węgierskiego obszaru okupacyjnego:

Od podróżnych wymagane są: 1) Paszport podróżny. 2) Wiza paszportu.

Paszporty podróżne, wystawione przez cesarko-niemieckie komendy lub władze stosownie do obowiązujących obecnie przepisów odpowiadają przepisom zawartym w rozporządzeniu naczelnego komendanta armii i uznane są za wystarczające.

Wiza zostanie wystawiona przez naczelną komendę austrjacko węgierską lub też przez jeden z jej urzędów, poświadczających paszporty w Szczakowie, Krakowie, Rozwadowie lub Lwowie albo przez przydzielonego do warszawskiego generał-gubernatorstwa przedstawiciela N. K. A. lub C. K. ministerjum wojny.

Dla wyrobienia wizy należy przesłać paszport do jednego z wyżej wymienionych urzędów. W podaniu niezbędne jest wyraźne wskazanie celu podróży oraz czasu jej trwania. Paszporty odsyłane są z powrotem do miejsc wysłania po zawizowaniu przez ces.-król. urząd, do którego była skierowana prośba o wizę.

*

Dla odbycia podróży z obszaru okupacji austrjacko-węgierskiej do obszaru okupacji niemieckiej wymagane są: 1) Paszport podróżny (Reisepass), 2) Przepustka specjalna.

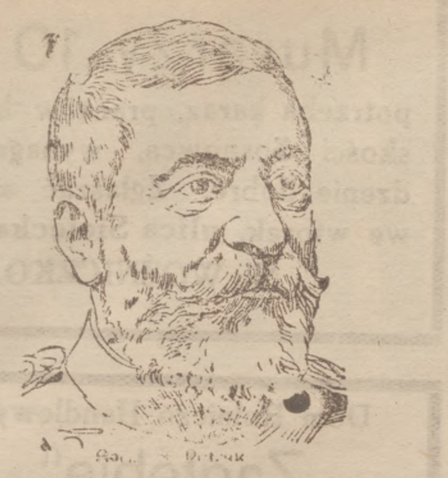
Wystawiane przez cesarsko-królewskie austrjacko-węgierskie komendy paszporty podróżne są uznawane przez cesarsko-niemieckie generał-gubernatorstwo za wystarczające.

W tym celu należy przesłać paszport podróżny ze szczegółowem wymienieniem celu podróży oraz czasu jej trwania do przedstawiciela austrjacko-węgierskiej naczelnej komendy, przydzielonego do warszawskiego generał-gubernatorstwa. Następnie paszport podróżny zostaje odesłany z powrotem do miejsca wysłania tegoż bez pośrednio przez cesarsko-niemiecką centralę paszportową lub też przez przedstawiciela naczelnej komendy armii.

W razie zezwolenia na podróż zostaje załączona specjalna przepustka w

Król Nikita czarnogórski w Lyonie (Francja).

Wojewoda Putnik, zmarły na wyspie Korfu generał serbski.

celu wręczenia jej osobie starającej się o pozwolenie na podróż.

Z różnych stron.

□ **Koło polskie i N. K. N.** W dalszym ciągu w sprawie konsolidacji obu tych grup politycznych korespondent wiedeński „Dziennika Poznańskiego" donosi co następuje: „Kompetencja N. K N. obejmie wszystkie akcje w zakresie wojskowej, skarbowej i politycznej organizacji Legionów polskich, a wszystkie inne sprawy polityki narodowej, poza sprawami Legionów, będą należały do zakresu działania Koła polskiego. Po przeprowadzeniu uchwały Koła polskiego i N. K. N. co do powyższego rozgraniczenia kompetencji zwołanem zostanie do Krakowa zgromadzenie na wzór zebrania, odbytego dnia 16 sierpnia 1914, i wówczas zakończoną zostanie cała akcja, podjęta pod hasłem zgodnego uregulowania wzajemnego stosunku Koła polskiego i N. K. N.".

□ **R. G. O.** w Warszawie po złożeniu władzom okupacyjnym już dwóch memorjałów: 1) w sprawie aprowizacji kraju i 2) w sprawie odbudowy wsi i ochrony zabytków, złożyła trzeci memorjał w sprawie loterji dobroczynnej w celu zdobycia nowych środków dla niesienia pomocy i ulżenia nędzy w dzielnicach polskich, które ucierpiały wskutek wojny. Oprócz tego R. G. O. przygotowuje memorjał w sprawie wypłat emerytom i parę innych projektów, zmierzających do przywrócenia normalnych stosunków społeczno-gospodarczych w kraju. Ogólna ilość powiatowych rad opiekuńczych, już zorganizowanych i zatwierdzonych prez władze okupacyjne na prowincji, przekroczyła 25, a drugie tyle znajdzie się w fazie organizowania.

□ **Nadmiar.** Przeszło 1000 podań o pozwolenia na utrzymywanie restauracji kawiarni i t. p. zakładów wpłynęło w Warszawie od Nowego Roku do zarządu Miasta. W tej liczbie są oczywiście podania przedsiebiorców którzy posiadali zakłady w roku ubiegłym, lecz jest też znaczna ilość podań nowych przedsiębiorców, przeważnie żydów.

□ **Śmiertelność wśród dzieci.** Zmienione warunki życia odbijają się na wzroście śmiertelności w Warszawie wśród dzieci, zwłaszcza do lat 2 ch. Według danych statystycznych w ciągu sierpnia, września, października i listopada zmarło w Warszawie ogółem 206 dzieci z tych 100 poniżej 2 lat, co stanowi 40 proc.

□ **„Głos Wiary".** Pod patronatem ks. Biskupa Zdzitowieckiego we Włocławku po dłuższej przerwie został wznowiony tygodnik religijny p. t. „Głos Wiary". Redaktorem jest ks. pref. Kruszyński, wydawcą ks. Jakowski.

□ **Posady na kolejach austrjackich** Piotrkowska gubernia wojskowa, przystępując do pomnożenia sieci kolejowej, na obszarze zajętym przez wojsko austrjacko-węgierskie, zamierza wiele posad obsadzić siłami krajowemi. Na murach m. Piotrkowa rozlepiono ogłoszenie, wzywające do zgłaszania się urzędników kolejowych, konduktorów, maszynistów, palaczy i pomocników. W samym Piotrkowie zgłosiło się już 90 kolejarzy do pracy.

□ **Mord bandycki.** Na pięciu kupców powracających przez Kurów do Lublina napadła szajka uzbrojonych bandytów i po krótkiem szamotaniu zamordowała wszystkich, poczem bandyci zrabowali pieniądze, oraz towary będące własnością kupców. Morderstwo odkryła ludność okoliczna stosunkowo dość wcześnie, zaalarmowała pobliskie posterunki żandarmerji. W celu wyśledzenia sprawców morderstwa, władze wojskowe dodały żandarmerji kilka kompanii żołnierzy. Przetrząsają one okoliczne lasy, w których prawdopodobnie kryją się sprawcy.

□ **Ułaskawieni posłowie.** Skazani za zdradę stanu przez austrjacki sąd wojennyna śmierć posłowie staroruscy Markow i Kuryłowicz jako też inni współoskarżeni zostali ułaskawieni: kara zmieniona na dożywotnie więienie

□ **O sprawie polskiej.** Naczelny organ staroczeski „Narodni Listy" wydrukował dłuższy artykuł, poświęcony sprawie przyszłości Polski. Dziennik streszcza obszernie i rzeczowo cały dotychczasowy przebieg dyskusji, toczącej się ostatniemi czasy o Polsce w prasie niemieckiej i austrjackiej, dochodząc do wniosku, że kwestja polska jest obecnie bardziej powikłaną, aniżeli kiedykolwiek.

□ **Konferencja kolejowa.** Onegdaj rozpoczęła w Wiedniu obrady środkowo-europejska konferencja kolejowa. W konferencji biorą udział reprezentanci z Bułgarji, Danii, Niemiec, Luksemburgji, Holandji, Norwegji, Austro-Węgier, Szwecji, Szwajcarji i Turcji.

□ **Program Dumy** Podług informacji „Berlingske Tidende" z Piotrogrodu ułożono wreszcie program prac Dumy. Według tego programu mają rozprawy nad budżetem rozpocząć się dopiero w dniu siódmym obrad, dni poprzedzające ma poświęcić się mowie Sazonowa o polityce zagranicznej i oświadczeniu programowem Stürmera.

□ **Zamknięcie niemieckich stowarzyszeń w Rosji.** Ministerjum spraw wewnętrznych nakazało zamknięcie 18 stowarzyszeń niemieckich istniejących w Rosji.

□ **Ulica w obronie pijaków.** W Kronsztadzie policja aresztowała przed kilkoma dniami na ulicy czterech pijanych majtków okrętowych i chciała ich odprowadzić do aresztu. W obronie aresztowanych stanął jednak tłum uliczny, który zażądał uwolnienia ich, wobec oporu policji siłą chciał ich uwolnić. Przeciwko tłumowi wysłano wojsko i zaaresztowano wiele osób, które staną niebawem przed sądem wojennym.

□ **Znamienny proces.** Z Piotrogrodu do Sztokholmu donoszą: „Przed sądem wojennym w Stawropolu stanęło 67 włościan oskarżonych o to, iż odmówili płacenia podatków i znieważyli urzędników podatkowych. Sąd skazał cztery osoby na śmierć, 15 na dożywotnie więzienie, 21 na zesłanie do kompanii karnych, 10 na więzienie i uniewinnił 17.

Koszta wojny.

Angielski „Economist" obliczył, że pierwszy rok wojny kosztował jedynie w wydatkach bezpośrednich 3,475 milionów funtów szterlingów (t. j. blisko 70 miliardów marek). Do dnia 31 lipca 1916 r. koszta wojny wynosić będą dalsze 5,105 milionów, tak iż suma kosztów wojny za czas dwuletni od sierpnia 1914 do lipca 1916 roku wyniesie 8,580 milionów funtów szterlingów, czyli 171,6 miliardów marek.

Na czwórporozumienie przypada z tej sumy według „Economist" 5,210 milionów funtów, a mianowicie na Anglę 1,550, na Francję 1,655, na Rosję 1,425, na Włochy 360, a na Belgię i Serbię 220. W 3,370 milionach przypadających na mocarstwa centralne, wynosi według „Economist" udział Niemiec 2,100, Austro-Węgier 1,100, a Turcji i Bułgarji 170 milionów.

Suma 171,6 miliardów marek nie pokrywa jednak ani w przybliżeniu faktycznych kosztów wojennych. Doliczyć do nich należy także zniszczony kapitał, straconą siłę roboczą, zniszczone wartości jak budynki, koleje, rolnictwo, stracone okręty i towary.

Straty w życiu ludzkiem podwyższają ogólne koszty wojenne na okrągło 200 miliardów, a za podstawę tego obliczenia bierze „Economist" liczbę około 4 milionów ludzi poległych, zmarłych i wskutek wojny zupełnie niezdolnych do pracy.

Od czasu trwania wojny zależeć będzie wysokość rent, jakie państwa spłacać będą musiały po nastaniu warunków normalnych. Już jednak po dwóch latach wojny ciężary staną się niemal nieznośne. Długi państw wojujących wzrosną bowiem po dwóch latach do około 180 miliardów marek. Spłata ich przy przeciętnej rencie 5,1 procent wynosić będzie rocznie przeszło 9 miliardów.

DOKOŁA WOJNY.

× **Nastrój w Rosji.** „Vossische Ztg." donosi z Sofii: Pewien Bułgar internowany swego czasu w Moskwie, któremu udało się zbiedz, opowiada, że od chwili upadku Serbii, opinia publiczna w Rosji uległa gruntownej zmianie; nawet wybitniejsi mężowie stanu dochodzą do wniosku, że Rosja utraciła wszelką wiarę w zwycięstwo i wybuch rewolucji jest nieunikniony.

× **Prasa rosyjska o neutralności Szwecyi.** Organ nacyonalistów rosyjskich „Now. Wr." zamieszcza znamienny artykuł, omawiający sprawę neutralności Szwecyi, oraz stosunki jej do Rosji. Zdaniem gazety piotrogradzkiej byłoby to bardzo niebezpiecznie dla Rosji, gdyby Szwecja chciała zerwać ze swą neutralnością. Rosja powinna też żądać kategorycznie, by stosunki rosyjsko szwedzkie zostały w najkrótszym czasie wyjaśnione, gdyż leży to w interesie państwowym w Rosji.

× **Albańczycy i cyganie zamiast Serbów.** Ciekawa notatka pojawiła się w tych dniach w prasie rosyjskiej. Jest to właściwie pewien rodzaj oficjalnej przestrogi, z jaką rząd serbski zwraca się do publiczności rosyjskiej, donosząc, że według najnowszych informacji napływa do Rosji sporo Albańczyków i cyganów. podających się za Serbów-wygnańców i apelujących do gościnności Rosjan.

× **Zakaz hodowania gołębi.** Namiestnictwo galicyjskie wydało zakaz hodowli gołębi w powiecie krakowskim i w samym Krakowie. Nie wolno trzymać gołębi w zamknięciu w klatkach, na strychach, gołębnikach, stajniach i t. d. Dopuszczający się przekroczenia powyższego zakazu, podejrzani będą o szpiegostwo i sprzyjanie nieprzyjacielowi i oddani sądom doraźnym.

× **Briand w Rzymie.** Do „Berlin. Tgbl." donoszą: „Premier francuski, Briand, przybył do Rzymu w towarzystwie ministra Bourgeois, dyrektora ministerjalnego Margerie, pomocnika szefa sztabu generalnego Pellet'a, podsekretarza stanu do spraw amunicji, Thomas'a i jego zastępcy, generała Dumenil'a. Z doboru osób, towarzyszących premierowi, wnioskować można, iż jednym z najważniejszych celów podróży Briand'a będzie ściślejsze związanie Włoch z paryską centralą czwórporozumienia pod względem wojskowym, politycznym i gospodarczym.

× **Anglja powołuje nieżonatych od 19 do 30 lat.** W Londynie ogłoszony został dekret królewski nawołujący wszystkich poddanych angielskich nieżonatych w wieku od 19 do 30 lat, aby stawili się w dniu 3-go marca do pełnienia służby wojskowej.

× **Rozbrojenie Czarnogórza.** Do „Berl. Tgbl." donoszą z kwatery wojennej, iż ogólne rozbrojenie Czarnogórców przeprowadzone już zostało w całym kraju. Wbrew alarmującym pogłoskom, rozsiewanym przez prasę, nieprzychylną dla Niemiec, kwatera wojenna zapewnia, iż rozbrojenie odbyło się bez wszelkiego oporu ze strony Czarnogórców, którzy poddawali się bez wahania".

× **Bombardowanie Smyrny.** „Daily News" donosi z Aten: „Dowiedziano się z Mytileny, że francuska eskadra latawców bombardowała wczoraj Smyrnę. O wyrządzonych szkodach nie otrzymano żadnej wiadomości".

Bodaj to... oszczędność,

(Rozmówka w restauracji).

— Gdy się przegląda teraz jadłospis, to włosy człowiekowi na głowie wstają!... Okropność!.. Co za zdzierstwo! Byle potrawa, naturalnie taka, co ją do ust wziąć można, nie ochłap jakiś — kosztuje około dwóch rubli!

— Tak, tak! Restauratorzy nie mają żadnego względu na ciężkie czasy!

— I jeszcze jak dają! Jakie porcje! Doprawdy, że po tym kawałku ryby i po zrazikach jeszcze mi się jeść chce! A przecież te dwie potrawy do pięciu rubli kosztują!

— Z ust mi radca wyjąłeś! Dalibóg, i jabym co zjadł!

— Ach, żeby nie te ceny szalone! Hm, tak naprzykład... omlecik z konfiturkami? Co?

— Ba, ba... Porcyjka półtora rubelka!

— Płakać się chce! Ale — trudno! Czego my swoją wstrzemięźliwością dopniemy!.. Proszę dwa omleciki! Ładne, duże, z konfiturkami!

— Niech tam! Tylko... omlecik tak na sucho, to nie idzie... Każda rzecz swego wymaga. Radco, tak... buteleczkę białego?..

— Owszem, owszem! Na to nawet sobie człowiek bez skrupułu pozwoli, bo wino wcale nie podrożało. A to grunt, panie oszczędność! Liczyć się z grosikiem... Oglądać każdy kilka razy, zanim go się wyda! Inaczej — zginiemy!

— Tak, tak! Święte słowa!.. Jak to powiedział jakiś poeta: „Rozdziobią

Książę Jussuf-Izsedin, turecki następca tronu, który niedawno pozbawił się życia.

---

nas kruki, wrony!..“ Ale dobry omlecik... mnia, mnia...

„Kurjer Polski“.

Odpowiedzi redakcji.

Maszyniście z Ząbkowic. Niech się pan zwróci z podaniem do komendantury austrjackiej w Dąbrowie.

Samoukowi w Zagórzu. Niepodobna w zwięzłej odpowiedzi zadośćuczynić pańskim zapytaniom. O ile pan za bytnoście w Sosnowcu odwiedzić naszą redakcję w godzinach między 11 i pół a 12 i pół przed południem chętnie udzielimy wszelkich informacji i wskażemy odpowiednie podręczniki.

Pani K. Ł. w Nowym Sielcu. Projekt założenia gimnazjum żeńskiego w Sosnowcu nie jest bynajmniej zaniechany. Odpowiednie starania są już w pełnym biegu, tak aby owa uczelnia w jesieni r. b. mogła być już otworzona. Bliższe szczegóły będą podane do publicznej wiadomości po otrzymaniu właściwej koncesji.

Rozkład jazdy pociągów.

Dworzec Wiedeński w Sosnowcu.

Z Warszawy przychodzą: 6.10 (pośpieszny), 9.02, 1.04, 1.37 (pośpieszny), 7.27, 11.57.

Do Warszawy odchodzą: 7.15, 10.57 (pośpieszny), 11.56, 2.32, 6.50, 11 (pośpieszny).

Z Katowic przychodzą: 5.47, 7.07, 10.54 (pośpieszny), 11.48, 2.24, 6.42, 9.07, 11.57 (pośpieszny).

Do Katowic odchodzą: 6.13 (pośpieszny) 7.13, 9.10, 1.12, 1.40 (pośpieszny), 7.37, 9.16, 12.7.

Niniejszem podaję do wiadomości PP. zainteresowanych, iż przy własnym

Zakładzie Rowerów

W DĄBROWIE, KLUBOWA Nr. 9

wyrabiam 144

Cholewki (Stulfen)

wszelkich fasonów ze skór różnych gat. Polecając takowe po cenach bardzo przystępnych hurtowo i detalicznie.

Z poważaniem St. Krzywański.

Dr. med. Ludwika Meszorer

— Gynekolog z Warszawy —

powróciła

— MIKOŁAJEWSKA Nr. 3. —

Nasiona Warzywne

— poleca —

Fr. Kowalczyk 145

DĄBROWA, ul. Staro-pocztowa Nr. 11.

Odważny wygrywa!

WIELKA

Hamburska Loterja Państwowa

Kolosalne szanse zysku daje nowa 347 Hamburska Loterja państwowa, której ciągnienie wkrótce się odbędzie.

Na 100,000 losów 46020 wygrywa.

Ewent. Największa Wygrana

Miljon Marek

Są również następujące wygrane:

Mk. 900,000, 890,000, 880,000 870,000, 860,000, 850,000 i t. d.

SPECJALNE

Mk. 500,000, 300,000, 200,000, 100,000 i t. d.

Loterja składa się z 7-u klas. Główna wygrana II klasy Mk. 60.000. Losy do klasy II wysyła po cenie:

Mk. 28 za cały, Mk. 14 za pół i Mk. 7 za czwartą część losu.

Listę wygranych i sumę wygraną wysyła bezzwłocznie. Urzędowe tabele w języku niemieckim lub francuskim będą każdemu przesłane.

Upraszam o zwracanie się ze — — zleceniami do — —

J. Dammann, Hamburg

Königstrasse 25.

Rok założenia 1851. 175

Murarzy 10

potrzeba zaraz, praca w bliskości Sosnowca, wynagrodzenie dobre. Zgłaszać się: we wtorek, ulica Sielecka 3

M. WOŹNICZKO.

Dom Rolniczo Handlowy

„Zagłębie“

— — w ZAWIERCIU — —

poleca na sezon wiosenny 153

NASIONA pastewne i warzywne.

DROBNE OGŁOSZENIA

Stróż

potrzebny Starososnowiecka 50 1

Pudowa

sprzedaż kapusty. Będzin Zawale 10 152-3

Z powodu wyjazdu

wyprzedaż królików rasowych, wraz z klatkami dla tychże. Mikołajewska 9 157

Potrzeba

zdolnych stolarzy meblowych Laubitz, Bendzin —Gzichów 162-3

Pamiątki

poległych i inne obrazki wyrabiem. Ul. Szenowska dom familijny Nr. 21 m. 22 154 2

Pokój

do wynajęcia Starcsosnowicka 4, pierwsze piętro 168

Skład

Zaleskiego w Będzinie poleca nasiona warzywne, pastewne i kwiatowe. 2-1 172

Sprzedam magiel

Wiadomość: Granica. Sklep „podkomisji żywnościowej“. 161-2

Księgarnia

dobrze zaprowadzona na korzystnych warunkach zaraz do sprzedania Oferty przyjmuje Kurjer pod „Globus“ 3-1-169

Ogrodnik

poszukuje posady od zaraz. Wiadomość „Kurjer. 1-1-

Sprzedam rury

szyny. kotły i maszynę wydobywalnną. Wiadomość: Strzemieszyce. Rudolf 3-1 171

25 Rb nagrody!

za znalezienie wekslu wystawionego na imię U. Sztajnfeld na summę Rb. 183 płatny 25 Listopada 1914 roku. Niniejszem zastrzega się, że nieprawy nabywca będzie surowo karany. Znalazca raczy zwrócić do „Kurjera“ 176

Do sprzedania

kilka sukien jasnych odpowiednich na wesela Starozosnowiecka 120 149

Okazyjnie

powóz jednokonny i wolant do sprzedania. Wiadomość ul. Polna 5 163 4

Pokój kawalerski

do wynajęcia Fabryczna 16 165-3

Kursy Buchalteryjne

JÓZEFA PIETRZYKA

Zapisy 14 i 16 lutego od 6 do 7 wiecz. w Szkole Handlowej Żeńskiej, Iwangrodzka Nr. 1, II piętro. 158

NA DZIENNYCH i WIECZORNYCH

Kursach Buchalteryjnych

Fr. SIKORSKIEGO

W SOSNOWCU,	DĄBROWIE
ul. Polna 13	Dębniki, dom W-go Kacaly.

rozpoczną się wykłady dla nowoformujących się kompletów:
w SOSNOWCU w godzinach popołudniowych 14 Lutego i
w DĄBROWIE „ „ wieczorowych 2 Marca. 146

Zapisy do wyżej oznaczonego czasu przyjmuję codziennie, w Sosnowcu od 10 — 12 w południe i w Dąbrowie kantor „Kurjera Zagłębia“ w każdej porze dnia. Opłata za całkowity kurs wynosi 25 rb ratami. Po ukończeniu i zdaniu egzaminu wydawane są świadectwa. Szczegóły programu na miejscu.

Śpiewu solowego met. włoską **Gry na fortepianie** kurs średni i wyższy

Teorji muzyki udziela dyplomowana nauczycielka

Ul. Starososnowiecka Nr. 10, I piąt. na lewo.

Przyjmuje między godz. 11-tą a 12-tą przed poł. 167

„Zacisze“

Wejście od ulicy Iwangrodzkiej.

Od soboty 12 do poniedziałku 14 lutego demonstrowany będzie niebywały dotychczas program obrazów. Część 1—2—3

Pojednani przez morze

wstrząsający dramat z życia w 3-ch cz.

4—5—6 KONFETTI współczesna tragedja w 3 c.
7 PIERWSZY POJEDYNEK WILUSIA kom.
8 SZEWCKA SMOŁA bezustanny śmiech.
9 Tygodnik Wojenny (aktualne zdjęcia z natury).

NAD PROGRAM:

„Kajcio w zalotach“

Arcywesoła komedja w 1 m akcie St. Dobrzańskiego.

Początek przestawień w poniedziałek o 6-ej, w sobotę o 5 ej, a w niedzielę o g. 2 popoł.

Ceny miejsc popularne od 10 do 50 kop. Tłumaczenie obrazów odbywa się na sali.

Teatr Zimowy

Kino - Wiktorja

Ulica Teatralna Nr. 2.

W piątek 11, sobotę 12 i niedzielę 13 lutego 1916 r. Demonstrowany będzie nowy wspaniały program obrazów.

KRUMOW CZYLI CZESKI NIRNBERG natura

Mała automobilistka

dramat w 3 częściach.

Przez odwagę kobiety uratowany kom. w 1 ak.
Dary dla żołnierzy (farsa w 2 c.)
Tygodnik wojenny.

NAD PROGRAM:

Towarzystwo artystów komedjowo-operetkowych pod dyrekcją A. Zarębskiej odegra:

Nieodparty argument

humoreska ze śpiewami i tańcami w 1 akc. przez A. Sokolies, grana 50 razy z rzędu w Warszawskich teatrach.

Początek w dni powszednie o godz. 6-ej, w niedzielę o 2 popo. Dyrekcja zastrzega sobie prawo zmiany obrazów.

Redaktor odpowiedzialny KONSTANTY KASZYNSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA“ Iwangrodzka Nr. 7.

Za pozwoleniem cenzury niemieckiej w Sosnowcu.